

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

**ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ:
СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ,
УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

*Збірник матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції
(8-9 червня 2023 р.)*

Харків – 2023

Формування й розвиток успішної команди (<i>Баніт О. В.</i>)	147
Сторітелінг в освіті дорослих (<i>Бочарова М. П.</i>)	151
Сторітелінг для вивчення іноземної мови дорослими учнями (<i>Гончарова О.М.</i>)	154
Роль та місце цифрових сервісів в організації освітнього процесу закладів вищої педагогічної освіти (<i>Желізняк О.А., Собченко Т. М.</i>)	157
Підвищення кваліфікації науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти як квест-технологія (<i>Козубцов І. М.</i>)	160
Особливості застосування менторингу під час освіти дорослих (<i>Кошіль О.П.</i>)	163
Онлайн-курси для формування самоосвітньої компетентності особистості в сучасному світі (<i>Майстрюк І. С.</i>)	167
Упровадження технологій інтерактивного навчання фахівців з питань цивільної безпеки у післядипломній освіті (<i>Михайлов В.М., Гайович Г.В., Михайлова А.В.</i>)	170
Інформаційні та комп'ютерні технології як основа професійної компетентності майбутнього лікаря (<i>Нессонова М. М., Кудрявцева Т. О., Арсен'єв О. В.</i>)	174
Проблеми використання цифрових технологій в освіті дорослих (<i>Пономарьова Н.О., Лі Хайцзюань</i>)	178
Підготовка викладачів до формування емпатійно-рефлексивної культури майбутніх учителів (<i>Ревенко І. В.</i>)	181
Застосування технологій тайм-менеджменту в самоосвітній діяльності науково-педагогічних працівників ЗВО (<i>Самко А. М.</i>)	184
Технології навчання дорослих в умовах курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників (<i>Федорчук В.В.</i>)	188

СЕКЦІЯ 6. Інклюзивний підхід в освіті дорослих

Інклюзивний підхід в освіті дорослих (<i>Єсікова І. В.</i>)	192
Етнодизайн для створення інклюзивного освітнього простору (<i>Чжао Цянь</i>)	194

СЕКЦІЯ 7. Освіта дорослих в Україні та зарубіжжі: сучасний стан, історія і перспективи розвитку

Self-taught studies and attitude of the franciscan friar towards the challenges of education and tvangelization of the autochthonous groups in the Americas (<i>Zhizhko E. A., Beltrán G. A.</i>)	197
Освіта дорослих в Україні: перспективи правової регламентації (<i>Астахов В. В.</i>)	201
Формування лідерської компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти: зарубіжний досвід (<i>Білик В. М., Якушин Д. В.</i>)	204
Організація шкіл для дорослих як предмет уваги педагогічної громадськості другої половини ХІХ – початку ХХ століття (<i>Друганова О. М., Білик В. М.</i>)	208
Розуміння та місце праці у сучасній концепції освіти дорослих у Німеччині (<i>Костенко О. В.</i>)	211

СЕКЦІЯ 6. ІНКЛЮЗИВНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ

УДК 374.7.04:316.61

ORCID 0000-0003-0794-2781м

Єсікова І. В.

trinitronwowi@gmail.com

ІНКЛЮЗИВНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

У статті охарактеризовано підходи інклюзивного навчання в освіті дорослих. Виділено основні принципи інклюзивного навчання в освіті дорослих. Охарактеризовано поняття інклюзивне навчання. Встановлено, що впровадження інклюзивного підходу в освіту дорослих урізноманітнює та розширює спектр традиційних засобів і ресурсів, надає можливість особам з особливими освітніми потребами мати вільний доступ до якісної освіти, соціально адаптуватись та відчувати впевненість у своїх можливостях, що особливо актуально в умовах війни в Україні.

Ключові слова: *інклюзивний підхід, освіта дорослих, інформаційно-комунікаційні технології.*

The approaches of inclusive education in adult education are characterized. The main principles of inclusive education in adult education are highlighted. The concept of inclusive education is characterized. It has been established that the introduction of an inclusive approach to adult education diversifies and expands the range of traditional means and resources, provides an opportunity for persons with special educational needs to have free access to quality education, to adapt socially and to feel confident in their abilities, which is especially relevant in the conditions of war in Ukraine.

Keywords: *inclusive approach, adult education, information and communication technologies.*

Вступ. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я в Україні на момент 2023 року кількість людей з інвалідністю складає 2,8 мільйони і щодня ця цифра збільшується через війну в Україні та її наслідки. На сучасному етапі інноваційного розвитку інклюзивний підхід в навчанні дорослих є не лише вимогою часу, а й з моменту ратифікації Конвенції ООН про права інвалідів – одним із міжнародних зобов'язань держави.

Інститут ЮНЕСКО у свої четвертій всесвітній доповіді про навчання й освіту дорослих зазначає «Не залишати нікого позаду: участь, рівність, інклюзія». Всі люди, незалежно від статі, віку, раси, етнічної приналежності, а також особи з обмеженими можливостями повинні мати доступ до освіти впродовж життя, що допоможе їм здобути знання й навички, необхідні для реалізації можливостей та повноцінної участі в житті суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що в Україні даною проблемою займаються такі вітчизняні вчені як: С. Биконя, Д. Богиня, Т. Бондар, В. Геєць, А.Колот, В. Лич, Е. Лібанова, К. Кучина, В. Мандибура, В. Новиков, І. Сахань, А. Чухно та ін.

Питання надання допомоги особам з інвалідністю в освітньому процесі відображені у працях В. Бондаря, Л. Волкової, І. Гілевич, В. Засенка, Г. Махортової, В. Синьова, Л. Тигранової, Л. Шипіциної.

Основні положення та принципи теорії освіти дорослих відображені в роботах О. Аніщенко, С. Архипова, В. Горшкова, А. Даринський, С. Змейов, М. Ноулз, О. Огієнко, С. Прийма, Л. Сігаєва та ін.

Незважаючи на численні дослідження даної проблеми на сучасному етапі в умовах війни в Україні недостатньо уваги приділяється саме інклюзивному підходу в навчанні дорослих.

Метою статті є теоретичне розкриття інклюзивного підходу в освіті дорослих.

Відповідно до мети дослідження були використані такі **методи і методики дослідження**: теоретико-методичний аналіз і синтез науково-методичної літератури та нормативних документів); вивчення особливостей організації навчання дорослих в умовах інклюзивного середовища.

Результати. Згідно Закону України «Про освіту» ніхто не може бути обмеженим у праві на здобуття освіти, яке є гарантованим незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, а також інших обставин та ознак [1].

Умовою впровадження інклюзивного підходу в освіту дорослих України є створення спеціальних умов для навчання – дотримання принципу доступності, що передбачає подолання перешкод, які заважають людям з інвалідністю користуватися своїми правами, і є ключовим фактором їхньої участі в житті суспільства.

Як зазначає ООН «Інклюзивна освіта вигідна для держави – особи з обмеженими можливостями будуть самозайняті, і це великий плюс, тому що велика частина людей з обмеженими можливостями не є економічно активними громадянами». Здобувши освіту, такі люди зможуть приносити користь собі, державі та головне будуть нормально соціалізовані.

Інклюзивна освіта передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної людини, незалежно від індивідуальних особливостей розвитку.

Інклюзивна освіта як освітня концепція постійно розвивається, і є важливою для формування політики й стратегій, спрямованих на усунення причин і наслідків дискримінації, нерівності та виключення.

Основним принципом реалізації інклюзивного підходу в освіті дорослих є:

- ✓ створення спеціальних умов для навчання – за допомогою інформаційної та просвітницької роботи в суспільстві;
- ✓ залучення осіб з інвалідністю до суспільного життя;
- ✓ пошук ефективних способів спрямованих на виявлення й усунення бар'єрів [2].

Висновки. Отже, в умовах війни в Україні та економічної нестабільності люди з інвалідністю виявилися однією з найбільш соціально незахищених верств населення. Держава має сприяти у створенні та забезпеченні гарантій для реалізації прав інвалідів на здобуття освіти відповідно індивідуальних можливостей особистості.

Сучасне суспільство має розуміти, що кожна особистість незважаючи на її індивідуальні можливості – є найбільшою цінністю на землі, бо кожна людина є унікальна й неповторна. Для цього система освіти має бути відкритою з гуманним ставленням, щоб людина з особливими потребами не відчувала дискомфорту, а освіта була в радість.

Список бібліографічних посилань

1. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 № 2145 – VIII.
2. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. К.: ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.

УДК 378(510):745/749

<https://orcid.org/0000-0001-8804-1955>

Чжао Цянь

e-mail: 602214253@qq.com

ЕТНОДИЗАЙН ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Етнодизайн для освіти спрямований на розуміння культурних і соціальних контекстів, у яких відбуваються навчання та викладання. Він підкреслює важливість культурної відповідності, інклюзивності та орієнтованого на учня дизайну в освітніх установах. Для створення інклюзивного освітнього простору засобами етнодизайну необхідно: залучати учнів, викладачів, батьків до процесу проектування; застосовувати принципи універсального дизайну; створювати середовище, яке поважає та відзначає різноманітні культурні ідентичності та інші.

Ключові слова: *етнодизайн, освіта, інклюзія, діти з особливими освітніми потребами, освітній простір.*

Ethnodesign for education aims to understand the cultural and social contexts in which learning and teaching take place. It emphasizes the importance of cultural relevance, inclusiveness and learner-centered design in educational institutions. To create an inclusive educational space by means of ethnodesign, it is necessary to involve students, teachers and parents in the design process, apply principles of universal design, create an environment that includes diverse cultural identities etc.

Keywords: *ethnodesign, education, inclusion, children with special educational needs, educational space.*